

Resum TFM_Eduard Pagès Bagudà

L'objecte de treball es centre dins el casc antic de la ciutat de Girona. Una ciutat que com va dir Miquel Martí i Pol:

“Serà un dia de somni quan tornaré a Girona.”

Ciutat ubicada a l'extrem més oriental de la península ibèrica, dins la comunitat autònoma de Catalunya. Els límits d'aquesta comunitat estan molt marcats per grans fronteres geogràfiques. Per l'extrem nord llinda amb França i la Serralada dels Pirineus, un paratge natural muntanyós replet de fauna i flora; l'extrem sud-oest s'hi ubica el Mar Mediterrani aportant a la zona un magnífic clima i grans oportunitats principalment turístiques i paisatgístiques (conjuntament amb els pirineus) concretament la zona de la Costa Brava, la qual té un renom internacional dins la comunitat europea com una de les grans costes; mentre que a l'extrem oest es situa la comunitat d'Aragó i la resta de la península.

La ciutat és la capital de província de la zona i una de les majors ciutats de la comunitat. Reconeguda internacionalment els darrers anys per l'increment de l'exposició d'aquesta a pel·lícules i l'expansió turística de la Costa Brava, s'ha tornat un dels centres neuràlgics de la zona de Catalunya Nord.

La ubicació estratègica de la ciutat en un punt intermedi entre la costa i els pirineus aporta un clima idíl·lic a la zona, amb temperatures molt variades durant tot l'any proporcionant totes les estacions i paisatges que aquestes comporten. Així mateix aquesta ubicació és un enclau estratègic també a nivell geogràfic ja que és la darrera “gran” ciutat Espanyola dins el territori abans d'arribar a la frontera amb França, essent així una de les portes al país mitjançant les vies terrestres.

La ciutat de Girona destaca pel magnífic estat de conservació del seu barri vell, i les grans obres emblemàtiques i activitats culturals, que li han donat un lloc dins el mapa internacional com a objecte de visita i punt de mira per a referents escenogràfics. Aquest casc antic i per consegüent la ciutat, té un seguit d'elements representatius que li donen un encant únic i excepcional, com bé són els quatre rius que la travessen amb les seves cases penjants o la majestuosa catedral figures iconogràfiques que actuen com a capçalera de la ciutat; Com amb moltes ciutats romanes i medievals, el teixit urbà del casc antic vist amb perspectiva és una unitat de cobertes, una única paleta cromàtica, però afinant la vista es poden començar a notar buits urbans, elements únics de cada un dels edificis i carrers que tallen aquesta trama els quals són un privilegi descobrir a peu de carrer.

La distribució dels espais d'interès cultural o de creació de la ciutat de Girona, tot i estar principalment concentrada dins el Barri Vell de la ciutat, esta molt polaritzada dins aquest. Cada un d'aquests pols sembla destinat a un usuari diferent amb diferents intencions. Aquests dos pols es poden identificar clarament.

El primer pol cultural i el mes reconegut de la ciutat és el que es situa a la zona Nord del Barri Vell limitat per la muralla i el riu Onyar. Conformat per un seguit de edificacions amb caràcter històric important com be poden ser la Catedral de Girona, Sant Fèlix, els Banys Àrabs o el call jueu entre d'altres, es tracta d'una zona principalment orientada al turisme amb grans grups de visites, programes i guies programades. Aquesta zona destaca per sobre la resta de la ciutat, ja que ha estat potenciada des de tots els punts, tant de conservació com de promoció. La gran majoria d'actuacions culturals obertes a la ciutat tenen el seu nucli dins aquesta zona (tant concerts a les escales de la catedral i Sant Fèlix, com les actuacions mes representatives de temps de flors; activitats que aporten a la ciutat un gra valor, però sobretot afavoreixen un moviment constant dins la zona dotant-la de vida.)

Aquest pol cultural te una gran àrea d'influència, es podria dir que a gran escala s'estén fora la ciutat, però si observem a petita escala moltes de les activitats pròximes estan destinades al servei d'aquest pol.

El segon pol cultural el podem ubicar amb menor èmfasi a la zona sud del Barri Vell, limitat per la muralla, quasi en un apèndix d'aquest mateix barri. Aquest pol està conformat per el Centre Cultural de La Mercè, el Teatre Municipal i el Centre El Modern. Destinat a un public diferent enfocat a la creació artística, tallers i exposició d'obres el public que accedeix a aquesta zona es més específic i majoritàriament provinent de la mateixa ciutat. Els programes presentats per la zona tenen menor promoció turística tot i ser l'altre dels nuclis polaritzadors.

Ambdós nuclis consten d'espais buits urbans els quals els organitzen mitjançant una concatenació d'aquests i l'estructura viaria romana de la ciutat. Existeixen 4 grans eixos que connecten aquests dos pols, però s'ubiquen en un segon pla, degut a que son pures vies de circulació sense un gran interes cultural.

Degut al gran pol Nord que acapara la major part d'inversions i atenció moltes vegades s'oblida la segona zona essent únicament un punt d'entrada al barri o un apèndix d'aquest, relegat a activitats "alternatives". Tot i

així l'existència d'aquesta provoca que moltes de les activitats d'ambdós pols s'estenguin per les vies connectores integrant tot el barri en una xarxa cultural, acaparant la resta d'activitats culturals del barri.

Els habitants del barri, tenen un descontent important amb el pol Nord degut a l'increment turístic que crea i l'ambient purament turístic i no de barri afavorint la implementació de pisos turístics i la imatge de Ciutat Potemkin, un escenari falç per al turisme, així doncs l'incentiu cultural hauria de destinar-se en major mesura al segon pol, una zona de serveis per la gent del barri i la ciutat, no destinada al turisme però si amb importància a nivell exterior com a punt de creació i exposició de les activitats que es creen a la resta de la ciutat, ja suficientment potenciada a nivell cultural.

A partir d'un anàlisi previ de tot el barri vell de Girona, en els seus aspectes, tant geogràfics, arquitectònics, socials i demogràfics, s'identifiquen tres zones de possible actuació problemàtiques, Aquestes tres zones identifiquen nexes o espais llindars del barri ja siguin amb l'exterior d'aquest com dins mateix subdividint l'espai en dues zones.

Aquests tres espais es caracteritzen per tenir una falta de mobilitat o destaquen per la dificultat de la mobilitat a la zona i la ocupació de l'espai com a residu de la ciutat, sense un us definit o com a zona obsoleta i abandonada, Aquests presenten un gran potencial per a connectar les dos grans cotes del barri vell a la vegada que oferir-se a la ciutat com a nexes i creadors de vida urbana. Tots ells son edificis amb una memòria històrica important i de caràcter sentimental i relacionat amb l'àmbit cultural ja sigui en el passat o en l'imaginari col·lectiu.

Així doncs l'elecció de una de les tres zones per a l'actuació a aquesta resideix en un aspecte de fase, ja que una actuació a els tres espais col·lectivament i com a xarxa cultural afavoreixen no sols la mobilitat dins la zona d'actuació i la creació d'un focus d'atenció cultural sinó la implementació d'una xarxa cultural que es pot integrar dins la ciutat permetent que l'espai entre actuacions esdevingui l'objecte de projecte i d'intervenció ciutadana.

Com a elecció s'escull la zona mes allunyada de les tres ja que aporta un repte important tant a nivell de mancances i prioritats, a la vegada conte alguns encontres tant amb elements històrics pròxims com dins el mateix espai els quals necessiten d'una solució.

L'actuació en aquesta zona mes que promocionar la ciutat en un marc exterior, ja sigui l'europeu o l'espanyol, busca en primer cas recuperar els carrers del Barri i pel Barri, tornar l'us veïnal i d'identitat cultural. Si es fa certa memòria encara es podrien identificar traces d'aquest passat no molt llunyà, a les pedres però també a les paraules i cançons actuals (com el Carrer dels Torrats de Sopa de Cabra).

De la prioritització d'edificis públics que esdevenen nous l'ajuntament posa especial èmfasi a la Casa Pastors i a l'antic Cinema Modern com a reforç de l'oferta cultural de la ciutat. Aquest darrer situat al pol cultural sud es un enclau idilic per a la reconexió de la ciutat a la zona i la reactivació de la cultura.

La potenciació del pol cultural, en contraposició al creat per la Catedral i voltants passa per a la concentració de l'activitat, potenciant les indústries culturals i creatives.

El projecte que es proposa es la creació d'una escola de cinema, la qual compartint espais amb l'actual cinema actiu com a eix d'un espai cultural amb certa desconexió entre cada un dels elements. El principal problema observat es l'enclaustrament de les activitats dins cada un dels edificis de la zona, cosa que fa que la gent del barri l' sigui difícil descobrir quines activitats s'hi fan i en pugui ser particip, Així doncs la principal actuació consistira en obrir l'activitat d'aquesta escola a la ciutat ja sigui mitjançant la cessió d'espais o la oferta d'activitats i exposicions.

La proposta plantejada es centre en un espai exterior cobert el qual s'utilitza col·lectivament per a diverses activitats en funció de la necessitat. Principalment es pensa aquest com a un expositor del que passa dins l'escola amb la possibilitat de tot vianant observar les activitats, a la vegada aquest espai es planteja com a un lloc per a efectuar el conegut cinema al carrer, una activitat que agrupa gent de totes les edats promocionant l'espai no sols a nivell de barri sinó de ciutat.

Ambdues actuacions anteriors, tenen però com a objectiu transformar l'edifici en l'edifici xarnera del nucli cultural sud, això ha de fer possible una bona comunicació entre els principals espais culturals com la Mercè i el Teatre

Municipal. Des dels darrers anys l'actuació a la part posterior del teatre municipal ha proposat l'activació de la plaça del pallol com a nucli cultural i d'activitats exteriors, però la mala comunicació a través del carrer nou del teatre fan que caigui en desús; la proposta centra la circulació en una escala del Modern, la qual es cedeix a la ciutat per a donar-li un us col·lectiu i afavorir així l'eix lineal Merce-Modern-Teatre, fent que el recorregut sigui cultural i lúdic en si mateix, proporcionant aquest recorregut per l'interior de l'escola de cinema.

Tant el Modern com l'Uned son espais singulars, populars, únics a Girona, Per això s'ha tingut clar en tot moment que les obres havien de respectar l'estructura visual dels edificis i centrar-se en l'interior d'aquest i l'espai buit que deixava l'antiga sala el Modern.

La recuperació de l'edifici el planteja com un motor a disposició de la ciutadania, una nova vida a un espai ovliat en el cor de la ciutat, un projecte per a cedir a la ciutat. Els espais ofereixen des de refugi en cas de pluja o extrema calor fins a recorreguts immersius dins una docència desconeguda per a molts i d'un àmbit molt present a la nostra ciutat com es el cinema.

